

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) 322

Nr.9/10 (126/127) 1970 spalio 20

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malo-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

B E N D R U O M E N Ė S P A G R I N D A I

Bendruomenė yra tiek gyva, kiek jos nariai savo kasdieniniame gyvenime vykdo jos bendruosius uždavinius. Bendruomenės organizacijos rėmai ir jos įvairiausieji organai nėra dėl savęs pačių, o tik priemonės esminiams tikslams vykdyti. Bendruomenės pagrindas yra gyvi žmonės. Už tai ir žvelgiant į Lietuvių bendruomenę Vokietijoje, pirmoje eilėje ieškoma žmonių. Bendruomenės statute nusakytieji jos tikslai irgi yra ne kokie nors antžemiški, o labai suprantamai žmogiški: savitarpinė pagalba, socialinė, kultūrinė globa bei parama ir tautiškumo palaikymas. Tad esminė Bendruomenės ląstelė nėra koks nors organizacinis vienetas, o pati giliausia žmogiškoji, būtent - šeima. Bendruomenė iš tikro tiek yra gyva ir lietuviška, kiek gyvos ir lietuviškos yra ją sudarančios šeimos.

Tai ir būtų išeities taškas, vertinant Vokietijos lietuvių bendruomenės tikroviškumą. Tačiau lygiai taip pat neabejotinai aišku, kad Bendruomenė turi ir savąją organizacinę apraišką. Organizacinėje plotmėje svarbiausioji Bendruomenės ląstelė yra jos apylinkė. Šitie abu centriniai elementai - šeima ir apylinkė - yra vienas su kitu supinti neatskiriami bendrumo gija. Kai kurioje nors vietovėje nėra sąmoningų lietuviškų šeimų, ten tik labai vargingai vystosi bet kokia lietuviška bendruomeninė veikla. Sprantama, susitikti su savos tautybės žmonėmis yra daugeliu atveju malonus dalykas. Malonu pasižmonėti, pasikalbėti, užtraukti sutartinę. Bet kai trūksta giliausio įprasminimo, kai lietuviškumas nepratęsiamaš į sekančią kartą, tai paviršutiniškai linksmi pobūviai savo gelmėse primena laidotuvių puotas. Yra Vokietijos lietuvių bendruomenėje narsių veikėjų, kurie sugeba atlikti nemažus lietuviškus darbus, bet visiškai yra kapituliavę savo šeimose. Yra asmenų, besirūpinančių, kad kitų šeimų vaikai būtų auklėjami lietuviškai, bet savuosius galutinai palikusių suvokietėjimui. Lietuvelybė ne vienu atveju baigiasi su pirmąja karta - su karta, kuri pati užaugusi Lietuvoje jau negali nu-lietuvėti, bet savo vaikus užaugina vokiečiais. Giliai žmogiška tragedija, kai iš lietuviškumo net užsidirbama pragyvenimą, bet savoje šeimoje jam nepajėgiama užtikrinti pilietinių teisių.

Be abejo, šis susikirtimas tarp asmens idealo ir šeimos tikrovės yra skaudus pačiam jį išgyvenančiam, tačiau jis nepasilieka vien tik privatinėje srityje, o savaime persiduoda į aplinką. Natūralios tokios tragedijos šaknys yra tautiniame šeimos mišrume. Sunku surasti gyvenimo draugą-draugę kitatauti-ę, kuris pajėgtų per-

siimti lietuviškaisiais uždaviniais, juoba, kad jie ne kartą susikryžiuoja su kasdienybės reikalais, atneša ne tiek pasitenkinimo, kiek stato nepatogių reikalavimų. Būti lietuviu retai kada apsimoka, o dar neūkiškiau atrodo auklėti lietuviais priaugančiąją kartą. Reikia surasti labai aukštos dvasinės kultūros kitatautį, kuris pajėgtų ne tik suprasti vyro ar žmonos lietuviškuosius polėkius, bet ir aktyviai įsijungti į lietuviškąjį gyvenimą. Tikrovė rodo, jog tai nėra negalima. Yra tautiškai mišrių šeimų, kur abi šalys uoliai vykdo lietuviškuosius uždavinius. Yra net našlių vokiečių, kurios iš meilės savo mirusiam vyrui atiduoda auklėti vaikus lietuvių gimnazijai. Yra vokiečių tautybės narių mišriose šeimose, beraginančių lietuviškąją pusę aktyviai dalyvauti lietuviškajame gyvenime. Tokiose šeimose atsispindi pilnas abiejų pusių lygiateisiškumas.

Tačiau yra taip pat šeimų, kur savo kilme ir tėvas ir motina yra lietuviai, o jų vaikams lietuviškumas tėra kažkoks menkavertiškumas, kurio reiktų saugotis, gink Dieve, neužsikrėsti. Geriausi atveju toks jaunas žmogus išdrįs dar prisipažinti, kad jo tėvai kilę kažkur iš Rytų, bet jis pats esąs pilnakraujis vokiečių. Kas kaltas? Ogi niekas kitas, kaip tik šeimos nesąmoningumas. Gali tokie žmonės kaltinti visą pasaulį ir visus veiksnius bei veiksnelius, bet tikrieji kaltininkai yra jie patys.

Žinoma, to nesąmoningumo priežastys gali būti labai įvairios: dvasinės kultūros stoka, snobizmas, ūkiniai sumetimai, praeities konfliktai bei nusivylimai ir t.t. ir t.t. Bet galutinėje sąskaitoje kaltės šaknys glūdi pačiuose asmenyse. Tokių lietuviškos kilmės prieš lietuviškumą nusistačiusių šeimų buvimas visuomet neigiamai atsiliepia į vietinės Lietuvių bendruomenės veiklą. Iš tokių šeimų, tarsi iš užterštų šaltinių, sklinda į aplinką nuodijanti dvasia, aktyvumą žlugdanti nuotaika. Blogiausia, jei tokios šeimos ir ūkiškai geriau įsitaisiusios, ar kokią nors svarbesnę poziciją užimančios vietinėje visuomenėje.

Darant šių svarstymų baigiamąją išvadą, tenka grįžti prie išeities taško ir jį paryškinti. Bendruomenės pagrindai yra šeima ir apylinkė. Bendruomenė yra tiek gyva, kiek jos nariai yra sąmoningi lietuviai ir kiek jie pajėgia bei nori lietuviškumą nenumarinti kartu su savimi, o jį pratęsti į sekančias kartas.

----- xXx -----

VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS STATUTAS

VLB Tarybos išrinktas referentas Statutui peržiūrėti ir pataisoms pasiūlyti prašo visas Bendruomenės apylinkių vadovybes ir narius nuodugniai pasvarstyti dabartinį Bendruomenės statutą ir, jei rastų reikalinga, atsiųsti pakeitimų ar papildymų projektus. Gauti siūlymai bus panaudoti, ruošiant Statuto pakeitimo bei papildymo projektą sekančiam Tarybos sesijai, kuri įvyks ateinančių metų pradžioje.

Malonėkite atkreipti dėmesį į Statuto 2 str., kuris numatomas taip pakeisti: "Bendruomenės tikslas - savitarpinė socialinė, kultūrinė globa bei parama, tautiškumo palaikymas ir kitų Lietuvių Chartoje suminėtu uždavinių vykdymas". Kurie uždaviniai Lietuvių Chartoje suminėti, kiekvienas narys gali pasitikrinti savo nario knygelėje.

Taip pat reiktų pasisakyti dėl 5 str., kuris numatomas praplėsti. Siūlomas sekantis formulavimas: "Kiekvienas Vokietijoje gyvenantis lietuvis, lietuvių kilmės asmuo arba su juo sukūręs šeimą kitatautis-ė, pasiekęs 18-sius metus, gali priklausyti Bendruomenei. Nariu tampama pareiškus norą raštu ir gavus nario knygelę. Registraciją praveda Apylinkės pirmininkas, kuris nario įstojimo pareiškimą pasiunčia VLB Valdybai. Pavieniui gyveną asmenys gali prašyti

įregistruoti betarpiiai VLB Valdybos vedamuose sąrašuose".

VL Bendruomenės apylinkių vadovybės ir nariai kviečiami pasisakyti dėl visų statuto straipsnių, bet labiausiai atkreipti dėmesį į tai, koks turi būti Bendruomenės tikslas, kas gali tapti Bendruomenės nariu.

Iš iki šiol gautų pasisakymų galima spręsti, kad dauguma Bendruomenės narių palaiko dabar veikiančią Statutą, bet siūlo mažus atskirų straipsnių pakeitimus arba papildymus. Tai atsispindi š. metų pradžioje apylinkėms išsiuntinėtame Statuto projekte Nr.1.

Aiškiiai formuluotus Statuto pakeitimų bei papildymų siūlymus prašome tojau siųsti šiuo adresu: Litauische Volksgemeinschaft,
684 Hüttenfeld, Romuva.

----- xXx -----

M Ū S Ų B E N D R U O M E N Ė J E

B e r l i n

Rugsėjo 27 pirmininko M. Žilinsko bute įvyko VLB Berlyno apylinkės visuotinis narių susirinkimas. Pirmininkavo M. Brakienė, sekretoriavo E. Babionaitė. Susikaupimo minute pagerbti šiais metais mirusieji apylinkės nariai Trudė Bumbulienė ir Hermanas Stepaitis. Apylinkės pirmininkas M. Žilinskas pateikė veiklos apžvalgą, išdininė M. Brakienė pranešė apie finansus, kontrolierė M. Leškevičienė - apie atskaitomybės vedimą.

Išrinkta nauja vadovybė, kuri taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkas M. Žilinskas, sekretorė A. Krause-Kesliūtė, išdininė I. Bendikaitė ir kontrolierė M. Leškevičienė.

T. Bumbulienė palaidota viename kape su sūnumi Pinneberge. Nutarta atnaujinti jų kapo akmeninę lentą, iškalant joje ir motinos vardą. Pirmininkas M. Žilinskas paaukojo H. Stepaičio antkapiui keturkampį žalio marmuro akmenį. Nutarta apylinkės lėšomis iškalti akmenyje Stepaičio pavardę su data.

Susirinkimas baigtas pobūviu su lietuviškomis dainomis ir muzika. Į apylinkę įstojo 7 nauji nariai.

B o n n - K ö l n

Beveik prieš pusmetį VLB Bonn-Köln apylinkė atsisveikino su ilgamečiu savo apylinkės pirmininku K. Dikšaičiu. Už jo uolų darbą ir organizacinį sugebėjimą įteikta dovana - lituanistinis Lietuvių enciklopedijos tomas.

Naują vadovybę sudaro: pirmininkas R. Šileris, išdinininkas A. Makutėnas, sekretorius J. Jasulaitis, kandidatė P. Ivinskienė. Jaunimo sekcijon išrinkti: H. Bertulaitis, V. Pajarskaitė ir D. Pikšneiderytė. Kontrolieriai - A. Kalfeldas ir J. Packevičius, kand. A. Šmitas.

Pirmasis tautinių šokių grupės pasirodymas įvyko liepos 4 tarptautiniame folkloro festivaly Kroev miestely prie Moselio dešimtūkstantinei publikai. Pasisekimas buvo paskata tolimesniam darbui. Ten pat dainavo, taip pat su pasisekimu, BALTIJOS kvintetas.

Rugpiūčio 30 Wuppertaly įvyko Bendruomenės vadovų pasitarimas su tautinių šokių grupe ir BALTIJOS kvintetu. Išrinkta tautinių šokių grupės vadovybė: ryšininkas tarp šokėjų H. Bertulaitis, finansų tvarkytojas S. Jasulaitis, tėvų atstovai Bučinskienė bei Budrienė ir mokytojos - Gerkienė bei Pagalsienė. P. Rajauskienė siuva tautinius drabužius.

D a r m s t a d t

Rugpiūčio 12-tą 2040 LS kuopoje įvyko apylinkės narių susirinkimas, kuriam pirmininkavo Vytautas Pundzevičius, sekretoriavo Juozas Parulis. Pranešimą apie apylinkės veiklą padarė pirmininkas Arminas Lip-

šys. Jis nusiskundė narių pasyvumu, nepakankamu domėjimusi bendruomenine veikla ir lietuviškomis institucijomis. Kvietė visus paveikliai remti Vasario 16 gimnaziją ir Bendruomenę.

Iždininkas A.Mažeika pateikė piniginę apyskaitą. Iš jos paaiškėjo, kad nariai be mokėjimo solidarumo įnašų dar sudėjo aukų E.Simonaičio antkapiui, parėmė Vasario 16 gimnazijos Kalėdų eglutę ir VLB Valdybos INFORMACIJAS. Kontrolierius Edv.Kasperavičius pranešė, jog apylinkės kasa vedama tvarkingai. Apylinkės valdyba ir revizijos komisija perrinktos sekančiai kadencijai. Tik sekretoriui J.Marciukaičiui pasitraukus, į jo vietą išrinktas Vytautas Pundzevičius. Nutarta kas mėnesį aukoti Vasario 16 gimnazijos mokinių bendrabučio statybai. Mirusiam apylinkės nariui Antanui Maceinai rūpinamasi pastatyti paminklą.

H a n a u

VLB vietos apylinkės narių susirinkimas įvyko spalio 4. Pirmo mėnesio sekmadienio pamaldų proga Apylinkės pirmininkas A.Kemereitis sukvieta tautiečius pobūvio. Gerokai gaidami, susirinko apie 40 asmenų pasitarti: ruošti jauniausiems bendrą Kalėdų eglutę ar ne. Visi pritarė pirmininkui: dėsime po 6 DM, mokysime vaikus eilėraščių, kepsime kalėdinių skanėstų, suseisime bendrai šeimos krikščioniškai lietuviškos šventės proga.

Nors gaidami rinkosi, bet nedelsdami sudėjo Eglutei po šešmarke, sudėjo noriai ir svečiams iš Romuvos, atvykusiems parodyti filmų. Dail.Alf.Krivickas projektavo tris filmus, visus iš Lietuvos gyvenimo ir kultūros. Žemaitės, žiūrėdamos Maironio apdainuotas Dubysos pakrantes, net vieną kitą ašarėlę nosinyte braukė. Filmai "Maironis", "Greitoji pagelba skęstantiems žvėreliams" ir "Saulės pasaka" įjautrino meilę tėvynei. O tos lietuviškos meilės nuotaikos hanaviečiuose nestoka. Tikrai jos nestokojo salėje susirinkę: vieni kitus vaišindami, pasakodami išpūdžius iš 5 dienų viešnagės Vilniuje ir iš lūkuriavimo prie Lietuvos sienos (palapinėse prie Minsko), jei tokia dar yra.

Jaunasis V.Kemereitukas (vaikas, bet prasikalęs akordeonu) pralinksmino susirinkusių ausis ir padirgino šokėjams kojas. Linksmai ir vaišingi hanaviečiai lietuviai, bet bėdėlių jiems irgi nestoka. Vienas kitas naujai atvykusių neranda draugystės senesnių tautiečių tarpe. Kai kurie jau išpilietinę šiame krašte ne vien dokumentais - jau spėję atitrūkti nuo savos apylinkės. Kiti atvykę niekaip neįstengia prigyti: visi gailisi paliktos tėviškės ir jos nuoširdaus, nesuinteresuoto kaimyniškumo.

Lietuvių tarpusavio pobūviai atgaivina nuotaikas ir suriša vienus su kitais paliktos šalies ryšiais.

H a m b u r g

VLB Valdyba ilgai ieškojo asmens, kuris sutiktų organizuoti ir tvarkyti centrinę Vokietijos lietuvių bendruomenės biblioteką. Šio darbo imtis dabar sutiko VLB Hamburgo apylinkės pirmininkas Jonas Valaitis. Tkimasi, jog biblioteka netrukus pradės veikti ir Vokietijos lietuviai galės paštu užsisakyti pasiskaityti lietuviškų knygų, tarp jų ir naujausiuosius leidinius.

M e m m i n g e n

Išsikėlus kitur gyventi vargo mokyklos mokytojai Žibutei Pagels-Povilavičiūtei, Memmingeno vargo mokyklos veikimas buvo nutrauktas. Nuo šios vasaros čia nuolat apsigyveno buv. Vasario 16 gimnazijos mokytojas St.Vykintas su žmona. Nuo naujų mokslo metų vargo mokyklos vadovavimą perėmė Vanda Vykintienė-Povilavičienė, buv. ilgametė VL Bendruomenės valdybos ir Vasario 16 gimnazijos tarnautoja. St.Vykintas yra VLB Tarybos narys. Reikia laukti, kad jis, apsigyvenęs Memmingene, pagyvins šios apylinkės veiklą.

K a i s e r s l a u t e r n

Spalio 10 Maria Schutz katalikų parapijos jaunimo namuose buvo susirinkę 10 Kaiserslauterno miesto lietuvių jaunuolių ir įsteigė lietuvių jaunimo organizacinį branduolį. Visi dalyvavusieji yra po eilę metų mokėsi Vasario 16 gimnazijoje.

Lemtingąjį akstiną organizuoti davė Vasario 16 gimnazijos abiturientas Petras Veršelis, prieš kiek laiko aplankęs kaiserslauterniškius ir juos paskatines veikti po skautijos vėliava. Jam tada pasisekė suburti 4 jaunuolius.

Dabartinio susirinkimo pagrindinė organizatorė ir vadovė buvo Aldona Subačiūtė. Ją aktyviai talkino Gintaras Grovas. Ateityje numatoma rinktis kiekvieną antrą šeštadienį. Norima pritraukti ir lietuviškų šeimų jaunimą, nesimokiusį Vasario 16 gimnazijoje, o taip pat užmegzti santykius su vokiečių jaunimo organizacijomis. Vadove liekasi ir toliau Aldona Subačiūtė.

M i t t l o s h e i m /Saar

LB Saaro krašto apylinkės pirmininkas mokyt. Algirdas Palavinskas susilaukė savo mamos iš Lietuvos. 61 metų amžiaus Genovaitė Palavinskienė gyveno kolchoze prie Babtų. Mirus vyrui ir dviem sūnum, sūnaus Algirdo didelių pastangų dėka galėjo atvykti ir apsigyventi Vokietijoje. Ta proga spalio 10 Palavinskių namuose buvo surengta šauni šventė, kur dalyvavo ne tik visa plati Palavinskių-Jurgauskių giminė, bet taip pat eilė žymių svečių iš vietos vokiškosios visuomenės ir lietuvių kapelionas kun.Br.Liubinas.

M ü n c h e n

VLB Mūncheno apylinkė rugsėjo 12 Susitikimo namuose paminėjo Tautos šventę. Minėjimą atidarė pirmininkas inž.R.Hermanas. Dainavo Nordrhein-Westfalijos lietuvių kvintetas BALTIJA (V.Lemkė, J.ir S. Jasulaičiai, H.Bertulaitis ir E.Rotkis), o vėliau visi. Dr.med.A. Laukaitis kalbėjo apie tai, kodėl jis, jaunas būdamas, apsisprendė už lietuvybę.

Tautinių šokių grupė turėjo vieną pasirodymą ir dar vienam ruošiasi. Spalio 16 ji šoko Mūnchene Susitikimo namų kuratorijos rengtame svetimšalių pabėgėlių 25-jų metinių Vokietijoje minėjime. Programoje dar buvo koncertas, ekumeninės pamaldos, knygų paroda, jaunimo vakaras ir kit. Spalio 24 grupė šoks Miesbache, Tarptautinio studentų darbo ratelio pobūvy.

Solistė Lilija Šukytė skina laurus Valst.Bavarijos operoje Mūnchene ir kitur. Pirmasis jos pasirodymas rudens sezono buvo rugsėjo 25 Traviatos operoj Violetos vaidmeny. Spalio 10 W.A.Mozarto opera Cosi fan tutte su Lilija Šukyte pagrindiniame vaidmeny iš Mūncheno buvo transliuota Vokietijos televizijos pirmoj programoj. Dainavimą ir vaidybą išgyrė "Mūnchner Merkur". Ši ir lapkričio mėnesį ji dainuos Mūnchene, Berlyne, Vienoj, o gruodžio mėnesį - New Yorke.

B o c h o l t

Nuo liepos 22 iki rugpiūčio 14 tėvų saleziečių vasaros stovykloje italų Alpėse atostogavo 55 lietuviai vaikai (31 mergaitė ir 24 berniukai) iš Nordrhein-Westfalijos nuo 8 iki 16 metų amžiaus. Stovyklą organizavo ir pravedė VLB Valdybos atstovybė prie Nordrhein-Westfalijos krašto vyriausybės - G.Šimkevičius ir L.Vilčinskas, finansavo Nordrhein-Westfalijos vyriausybė. Vadovybei talkininkavo E.Šimkevičienė, Vasario 16 gimnazijos moksleivės Živilė Vilčinskaitė, Aldona Šaduikytė ir abiturientas M.Landas. Vaikai ne tik pramogavo ir ekskursavo, pasiekdami kalnų sniegą ir Šveicariją, bet buvo mokomi ir lietuviškų dainų bei eilėraščių, tautinių šokių ir kitų lituanistinių dalykų, sportavo. Užbaigai buvo surengtas laužas, į kurį atsilankė daug svečių, tarp jų miesto burmistras, vietos valdžios atstovai, Italijos lietuviai su Bėndruomenės pirmininku priešaky ir kaimyninių stovyklų stovyklautojai.

Visuotinis VLB Rastatto apylinkės narių susirinkimas įvyko birželio 20. Jį atidaręs pirmininkas J. Rugullis pakvietė atsistojimu pagerbti a. a. Erdm. Simonaitį, kuris buvo dažnas apylinkės svečias. J. Rugullis vadovavo Rastatto apylinkėi 9 metus nuo pat jos įsisteigimo. Pareiškė jaučias, jog atėjo laikas perduoti vadovybę jaunesniesiems. Išdininkas V. Gustainis pranešė finansinę veiklą. Į naują vadovybę išrinkti ir pasiskirstė pareigomis: pirmininkė Morta Kuršienė, vicepirmininkas Augustas Sargiejus, išdininkas Vikt. Gustainis, revizoriai - F. Andriejauskas ir P. Gustainis.

R o m u v a

VLB Romuvos apylinkė rugsėjo 25 Kurpfalzo viešbučio svetainėje atsisveikino su apylinkės sekretorium, buv. Vasario 16 gimnazijos kapelionu kun. St. Šileika. Į atsisveikinimo pobūvį atvyko 16 asmenų. Pirmininkas mokyt. S. Antanaitis pranešė, kad kun. Šileika rugsėjo 29 išvyksta į lietuvių saleziečių centrą, esantį Vytėnuose (Frascati) Italijoje. Iš ten jis ketina vykti į Sao Paulo Brazilijoje, kur numatomas įkurti naujas lietuvių saleziečių centras. Romuvoje kun. Šileika buvo neilgai. Atvyko prieš porą metų, užsidarčius lietuvių saleziečių mokyklai Italijoje. Vasario 16 jis kapelionavo, įsteigė ir vedė mokinių orkestrėlį, buvo Romuvos apylinkės sekretorius, sakė gražius pamokslus. Pirmininkas palinkėjo geros kloties ir našaus darbo naujuose plėšiniuose. Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius nurodė, kad kun. St. Šileika buvo kviestas matematikos dėstyti, bet kun. J. Riaubūnui dings be žinios, jam teko kapelionauti ir mokyti lotynų kalbą. Mokytojavo dvejus metus, iš kurių vienerius kapelionavo. Gimnazija apgalestauja jo netekimą. Palinkėjo ir toliau našiai darbuotis ir nepamiršti gimnazijos. Mokyt. Fr. Skėrys kalbėjo savo ir Vasario 16 gimnazijos evangelikų jaunimo ratelio vardu. Dėkojo už bendrabarbiavimą ir toleranciją. Nurodė, jog kun. Šileikai kapelionaujant gimnazijoje buvo atlaikytos pirmos ekumeninės pamaldos. Linkėjo ir Brazilijoje tęsti savo darbą pačia dvasia. Rugsėjo 27 buvo suruošta išvyka į tarptautinę knygos mugę Frankfurte. Dalyvavo 8 asmenys. Knygos parodoje Sovietų Sąjungos skyriuje užtikta ir lietuviškų knygų, bet jų skaičius nebuvo didelis.

S t u t t g a r t

VLB Stuttgarto apylinkės vadovybė rugsėjo 12 Bad Canstatto parapijos salėje suruošė Tautos šventės ir Steigiamojo seimo 50 metų sukakties minėjimą. Renginį atidarė ir minėjimo prasmę paaiškino Apylinkės pirmininkė Z. Glemžienė. Inž. G. Šlikas perskaitė į minėjimą negalėjusio atvykti dr. P. Karvelio paskaitą ir pateikė savo kūrybos vienybės tema. Renginys baigtas tautos himnu. Po to vyko šokiai. Veikė bufetas, kuriame be kitų valgių buvo galima gauti ir kugelio. Vargo mokykla po vasaros atostogų pradėjo darbą rugsėjo 27. Jai vadovauja E. Lucienė. Pirmą dieną susirinko 15 vaikučių. Jie čia bus supažindinti su Lietuva, mokomi lietuvių kalbos, piešti, tautinių šokių, dainuoti, eilėraščių, darbelių ir t. t. Pamokos vyks kas antras sėkmadienis. Pirmoji pamoka buvo skirta zoologijos sodo "Wilhelma" lankymui. Sugrįžę į mokyklą, vaikučiai pasisotino čia paruoštais pietumis, o po pietų dar turėjo pamoką. Namų grįžo pavargę, bet patenkinti. Vaikus į mokyklą suvežti padeda P. Suoka. Lietuvių moterų klubas spalio 4 suruošė išvyką į Švarcvaldą. Susipažinta su kurortine vieta Bad-Liebenzell. Aplankyti Z. ir J. Glemžai Hirsau miestely. Šeimnininkai pavaišino svečius skaniais užkandžiais ir pyragais su kava. Čia pat buvo nutarta aktyviai dalyvauti vysk. A. Deksnio sutikime spalio 11 Stuttgarte, lapkričio 1 aplankyti tautiečių kapus, suruošti lietuviškų juostų audimo kursus. Pažymėtina, kad Stuttgarto lietuvių moterų klubo pirmininkė Eug. Lucienė yra ir Federal. Vokiečių Respublikos lietuvių moterų klubų pirmininke.

Vysk. Ant. Deksnys pas Stuttgarto lietuvius

Spalio 11 Vakarų Europos lietuvių vyskupas Ant. L. Deksnys lankė kun. K. Senkaus parapiją - Stuttgarto ir apylinkių lietuvius. Ta proga buvo surengta Lietuvių diena su iškilmingu ganytojo sutikimu, pamaldomis, bendrais pietumis, sveikinimais ir menine programa. Pagrindinis šių iškilmių organizatorius buvo kun. K. Senkus.

12 val. vyskupas su nuolatinio kelionių palydovu kun. dr. Kl. Žalaliu aukėjo šv. Mišias ir pasakė pamokslą modernioje ir jaukioje šv. Ruperto bažnyčioje, kur susirinko apie 100 lietuvių. Pamaldų pradžioje kun. K. Senkus iš sakyklos pasveikino ganytoją. Jis pastebėjo, kad vyskupo asmeny reiškiamame pagarbą pačiam Dievui ir Jėzui Kristui. Kristus liepė gerbti jo mokinius: apaštalus ir jų įpėdinius - popiežių, vyskupus bei kunigus. Jie yra tarpininkai tarp žmonių ir Kristaus, teikiančio dieviškas malones. Tautų apaštalo šv. Povilo laikai išmarginti pastabomis, kviečiančiomis tikinčiuosius priimti Kristaus pasiuntinius ir jų mokslą. Siūlė melstis už kenčiančią Bažnyčią, mūsų ganytoją ir visus tikinčiuosius.

Per pamokslą vysk. Deksnys padėkojo kun. K. Senkui už pakvietimą, kuri mielai priėmęs, nes jo pareiga esanti lankyti lietuvius ir stiprinti jų religinę bei tautinę dvasią. Toliau kalbėjo dienos skaitymų ir Evangelijos temomis. Vokiečių kalba padėkojo vokiečių parapijos klebonui už leidimą pasinaudoti bažnyčia, o visiems tikintiesiems - už atsilankymą į pamaldas. Per mišias, vargonams palydint, buvo giedamos lietuviškos giesmės.

Pietavo visi kartu netoli bažnyčios esančioje salėje. Po pietų vyko aukštojo svečio pagerbimas ir meninė programa. Vyskupą pasveikino vokiečių parapijos tarybos atstovas. Jis pranešė, jog maldos namais ir kitais parapijos renginiais lietuviai gali visados naudotis. Programą pranešinėjo inž. G. Šlikas. Jis pabrėžė, kad šiandien pagerbiamas ne tik aukštas svečias bei Katolikų Bažnyčios pareigūnas, bet ir savas tautietis.

Vasario 16 gimnazijos mokinė Aldona Šaduikytė paskaitė B. Brazdžio eilėraštį - Be tėvynės žemės. Kristina ir Romana Žutautaitės, Marina Normantaitė, Kristina Ramanauskaitė, Marytė Kuršytė ir Aldona Šaduikytė grakščiai pašoko Kepurinę, Mikitieneį ir Lenciūgėlį, kuriame mergišiaus vaidmuo atiteko Jonui Sonsui.

Stuttgarto jaunimo atstovai Ona Valaitytė ir Alfredas Repšys kartu su jaunimo sveikinimu perdavė ganytojui ir tautišką juostą. Vargo mokyklėlės vaikučiai Rimas Sabas, Birutė Baublytė ir kiti su linkėjimais įteikė ir dvi gėlių puokštes. Lidija Šabaitė ir Jonas Bolcas deklamavo eilėraščius.

Moterų klubo vardu pirmininkė Eug. Lucienė įteikė takelį, austą tautiniais motyvais. VLB Stuttgarto apylinkės pirmininkė Z. Glemžienė pasveikino vyskupą apylinkės bei Liet. Raudonojo Kryžiaus vardu ir dovanojo iš Lietuvos gautą lininį rankšluostį.

Mokinės R. Žutautaitė ir A. Šaduikytė pašoko lėlių šokį. Grupės vadovė E. Tamošaitienė buvo paruošusi platesnę meninę programą, bet netikėtai iškritus porai šokėjų teko pasitenkinti siauresne.

Vokiečių šv. Ruperto parapijos vardu sveikino tarybos atstovas, K. Barkstaičio vadovaujamas trio iš Karlsruhes pagrėjo Rubiņšteino "Melodiją".

Vysk. A. Deksnys pasidžiaugė kvietimu aplankyti Stuttgarto lietuvius. Nurodė, kad nors kalbos požiūriu mūsų bendruomenė yra mišri, bet visi esame lietuviai. Visų bendras troškimas - būti vieningais. Jo atsilankymo tikslas tą vienybę dar labiau sustiprinti. Nurodė, kad visi turime būti gerais lietuviais. Per mišrias šeimas išigyjame draugų svetimųjų tarpe. Padėkojo už sveikinimus ir dovanas ir prašė neužmiršti savo maldose.

Ganytojas atskirai dėkojo Vasario 16 gimnazijos mokinių grupei. Nurodė, kad dalyvaudami Vatikane lietuvių koplyčios pašventinime š.m. liepos mėnesį, romuviečiai sužavėjo net kardinolus. Tai gera rekomendacija gimnazijai, kurios moksleiviai yra tikri Lietuvos ir lietuviybės ambasadoriai.

Kun. Senkui dėkojo už surengtą šaunų priėmimą, pareikalavusį daug įtempto darbo. Dėkojo ir vokiečių parapijos klebonui bei tarybai už nuoširdų priėmimą ir sveikinimus. Lietuviškai nesuprantantiems svečiams ganytojas paaiškino (vertėjavo dr. J. Norkaitis), kodėl lietuviai tiek daug reikšmės skiria savo kalbai. Pirmiausia Bažnyčia pageidauja, kad tikintieji melstųsi savo gimtąja kalba. Rusų carų okupacijos laikais mūsų kalba ir raštas buvo draudžiami 40 metų. Tai vienintelis atsitikimas kultūros istorijoje. Lietuviai, kovodami už savo kalbą, kartu kovojo ir už religiją. Be to, mūsų kalba labai sena ir turi didelę mokslinę reikšmę. Dėkojo vokiečiams, palaikantiems su lietuviais draugiškus ryšius.

Trio nuotaikingai pagrojo lietuviškų melodijų pynę.

Inž. G. Šlikas padėkojo ganytojui už apsilankymą ir už lietuvišką dvasią stiprinančius žodžius.

Po programinės dalies buvo geriama kava ir šokama bei šnekučiuojama iki 21 val. Tikrai skanius, pačių keptus pyragus prie kavos dovanojo Krasnauskienė, Repšienė, Prosinskienė, Lėmanienė, Jankauskienė, Šimanauskienė.

J A U N I M O S E M I N A R A S

VLB Stuttgarto apylinkės vadovybė lapkričio 7 ir 8 rengia jaunimo seminara, kurio programą paruoš Vokietijos lietuvių bendruomenės jaunimo sekcija.

Kviečiamas dalyvauti visas lietuviškasis Vokietijos jaunimas. Dalyviai gaus nemokamai maistą ir nakvynę, o daliai bus apmokėta ir kelionė.

JONAS K. VALIŪNAS IR ŠIEMET PIRMASIS VOKIETIJOS ŠAULYS

Praėjusiais metais Vokietijos lietuvių bendruomenės pirmininkas ir Schwetzingeno inžinerijos lietuvių kuopos vadas Jonas K. Valiūnas yra laimėjęs pirmąją vietą Vokietijos pistoletų šaudyme. Šiemet jis savo titulą sėkmingai apgynė. Rugsėjo 6 Wiesbadene vykusiose Vokietijos šaudymo varžybose J. K. Valiūnas savo pernykštį rezultatą pagerino keturiais taškais, surinkdamas iš viso 576 taškus ir vėl tapdamas Federalinės Vokiečių Respublikos iš sportinių pistoletų šaudymo **m e i s t e r i u**. Antrą vietą laimėjęs amerikietis "Woody" surinko 568 taškus.

Ta proga tenka pastebėti, kad ir Ingė Valiūnienė yra taikli šaulė. Ji keletą kartų Badeno krašto moterų klasės pirmenybėse yra laimėjusi 2 ir 3 vietas. Šiemet ji iškovojo trečią vietą ir buvo parodyta televizijoje.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

Tėvas Alf. Bernatonis renka Amerikoje aukas naujam bendrabučiui statyti.

Rugsėjo 10 tėv. A. Bernatonis išskrido į JAV-bes, kur išbus iki gruodžio vidurio. Jį Vasario 16 gimnazijos kuratorija yra išrinkusi vėjaus vedėju bendrabučiui statyti.

Savo veiklą tėv. Bernatonis pradėjo New Yorke ir apylinkėse, rinkdamas aukas naujam bendrabučiui. Visokeriopą pagalbą jam teikia BALF-as, patardamas ir sudarydamas sąlygas priėti prie aukotojų. Ir kitos Amerikos lietuvių organizacijos bei pavieniai asmenys nuoširdžiai jam talkina. Vėjaus vedėjas iš New Yorke jau nuvyko į Cleve-

landa, kur taip pat susilaukė nuoširdaus priėmimo ir konkrečios paramos aukomis.

Linkime tėvui Bernatoniui ko didžiausios sėkmės jo sunkiame darbe, kad Vasario 16 gimnazijos mokiniai po metų kitų galėtų persikelti į naują bendrabutį.

Paskutinėmis žiniomis bendrabučio statyba bus pradėta netrukus.

Istojo 25 nauji mokiniai

Šiomet į Vasario 16 gimnaziją istojo 25 nauji mokiniai (pernai tik 11). Galima tikėtis dar vieno antro mokinio iš JAV-bių (tarp jų 25 du yra iš Amerikos). Šiuo metu gimnazijoje mokosi 74 mokiniai.

Pagelbininkė iš Amerikos

Iš JAV-bių gimnazijon yra atvykusi stud.Aldona Rygelytė, kuriai pavesta rūpintis mokinių, ypač jaunesniųjų, laisvalaikio praleidimu. Ji moko mokinius lietuviškai dainuoti, su jais žaidžia, prižiūri pamokų ruošą, vedą pagelbines anglų kalbos pamokas.

Naujas kapelionas

Nuo š.m. spalio 1. naujuoju gimnazijos kapelionu yra tėvas dr.Konstantinas Gulbinas, OFM Cap. Jis dėsto vidurinėse klasėse ir lotynų kalbą.

Bavaras akademikas mokosi lietuvių kalbos

Beveik dvi savaites gimnazijoje hospitavo Freiburgo (Brsg.) universiteto mokslinis asistentas dr.Alfred Bammesberger. Jis yra pasižymėjęs baltistas kalbininkas, noris gerai išmokti lietuviškai. Svečias lankėsi lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir kitošė pamokose, stengdamasis pasisemti ko daugiausia žinių apie lietuvių kalbą, tautą ir kultūrą.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS NAUJO BENDRABUČIO STATYBAI nuo liepos 13 iki spalio 10. AUKOJO:

1.020,--DM	Tėvas Alf.Bernatonis iš Dieburgo;
400,-- "	M.Brakas iš T.Bumbulienės palikimo Berlyne;
100,-- "	Dr.J.K.Čeginskas iš Uppsalos ir A.Plenys iš Stuttgarto;
50,-- "	R.Aleksiūnas iš Heidelbergo (Vokietija);
30,-- "	Dr.Radvila iš Berno (Šveicarija);
20,-- "	tėv.dr.K.Žalalis iš Bad Wörishofeno ir V.Marijošius iš Hartfordo (JAV);
10,-- "	M.Berentienė iš Pinnebergo, J.Lingis iš Švedijos, A.Gegeckas iš Šveicarijos, dr.P.Karvelis iš Baden Badeno, dr.Baublys iš Stuttgarto, Pr.Suoka iš Stuttgarto ir Jalinskas iš Mūncheno;
50,--Šv.	Fr. Kun.prof.dr.J.Jūraitis iš Šveicarijos;
250,--\$	Zachary Fisher (Anthony ir Mathilda Kenowsky atminimui) iš New Yorko, USA;
100,--"	dr.A.Starkus iš Brooklyno, USA;
58,--"	120 gimnaz. rėmėjų būrelis per J.Vembrę iš Bostono, USA;
20,--"	J.Audėnas iš Brooklyno, USA ir
10,--"	T.Idzelytė iš Clevelando, USA.

Vasario 16 gimnazija nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams. Bendrabučio statybos sąskaita: Konto Nr.01/76719 Deutsche Bank, Weinheim (Sonderkonto Internatsbau).

Vasario 16 gimnazijai reikalingas naudotas kilimas bent 4 x 3 kv.metų dydžio ar didesnis mokinių laisvalaikio praleidimo kambariui įrengti. Kas tokį nereikalingą kilimą turi ar pažįsta asmenį, kuris sutiktų padovanoti, prašome atsiųsti gimnazijai ar pranešti adresu, kur galima kilimą atsiimti. Ačiū.

25 METAI LIETUVIŲ KOLEGIJAI ROMOJE

Antrojo pasaulio karo pabaigoje 1944 į Vokietiją atvyko apie 80 lietuvių klierikų. Jiems buvo sudarytos galimybės tęsti studijas Eichstätto kunigų seminarijoje. Karui pasibaigus, 20 tų studentų buvo nusiųsti tolimesnių studijų į Romą. Tuo pačiu metu, t.y. 1945 spalio-lapkričio mėnesiais, Romon taip pat atvyko iš Vokietijos apie 20 jaunų lietuvių kunigų. Tai ir buvo branduolys lietuvių kolegijai. Kolegijos rektorium nuo pirmos dienos iki šiandien yra apašt.prot.dr.Ladas Tulaba. Nuo 1946 rudens kolegija turi nuosavus namus. Šiomet Lietuvių kolegija atšventė sidabrinį jubiliejų. Ta proga buvo kviešti į iškilmės spalio 3-4 Romoje visi buvusieji kolegijos auklėtiniai ir gyventojai. Susirinko gražus būrelis iš viso laisvojo pasaulio. Iš Vokietijos buvo nuvykę kunigai Ving.Damijonaitis, Dom.Kenstavičius, Br.Liubinas ir Kaz.J.Vaišvilas. Aišku, taip pat dalyvavo vysk.Ant.Deksnyš su savo palydovu tėv.Kl.Žalaliu.

Pirmosios iškilmių dienos centre, spalio 3, buvo Lietuvių kolegijos koplyčioje laikytos Vatikano studijų kongregacijos vadovo kardinolo Garone mišios ir pamokslas. Po jų sekusiose vaišėse kalbėjo rektorius prel.L.Tulaba, marijonų vicegenerolas tėv.dr.Vikt.Rimšelis, kardinolas Ant.Samorė, ministeris St.Lozoraitis, vysk.Ant.Deksnyš, pirmasis (1946) kunigu iššventintas kolegijos auklėtinis kun.Br.Liubinas ir paskutinysis, t.y. š.m. neopresbyteris kun.Alfonsas Savickis.

Antroji diena buvo skirta susitikimui su svarbiais kitų tautybių svečiais. Pietų metu kalbos buvo sakomos itališkai. Vėl kalbėjo prel.Tulaba, kardinolas Garone ir eilė aukštų prelatų italų. Pavakare kard.A.Samorė atlaikė iškilmių dalyviams šv.Mišias naujojoje lietuvių koplyčioje šv.Petro bazilikoje ir pasakė nuoširdų pamokslą. Dalyvavo kone visas lietuviškasis Romos telkinys ir svečiai. Buvo prisiminta, kad istorinėse tos koplyčios šventinimo iškilmėse liepos mėnesį buvo nemaža lietuvių grupė ir iš įvairių Vokietijos vietovių, o ypač gražus būrelis Vasario 16 gimnazijos moksleivių, vadovaujant mokyt.Elizai Tamošaitienei. Gimnazistai tą proga išpildė ir gražią meninę programą, kuri ir šiandien Romoje maloniai prisimenama.

LIUTERONŲ BAŽNYČIŲ IŠEIVIVOJE KUNIGŲ IR DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

įvyko rugsėjo 29 - spalio 3 Šiaurės Vokietijoje Ricklingene, Schleswig-Holsteino evangelikų vidaus misijų namuose. Suvažiavimo tema - Į pasaulį siūstas. Suvažiavimui vadovavo ilgametis Pasaulinės liuteronų tarybos vyr. vokiečių komiteto įgaliotinis, Bažnyčios tarėjas kun.dr.E.Eberhard iš Stuttgarto. Dalyvavo 48 estų, latvių, lietuvių, lenkų ir vengrų liuteronų kunigai ir Bažnyčios darbuotojai. Lietuvių grupę sudarė kunigai A.Keleris, J.Urdzė, J.Stanaitis ir A.Gelžinius ir Bažnyčios darbuotojai Fr.Šlenteris, mokyt.Fr.Skėrys, mokyt.R.Baliulis ir Vera Urdzienė.

Kasdien vyko rytinės ir vakarinės pamaldos. Jas pakaitomis laikė visų penkių tautybių kunigai ir pats dr.Eberhard. Iš lietuvių jas laikė mūsų garbės senj.kuñ.Ad.Gelžinius iš Braunschweigo. Po skanių pusryčių vyko Biblijos nagrinėjimas. Pirmą dieną jam vadovavo vyr.Bažnyčios tarėjas kun.G.Klapper iš Hannoverio. Jis pasirinko Mato Evangeliją 10. Antrą dieną dr.Eberhard aiškino Jono Evangelijos 17. Trečią dieną Biblijos nagrinėjimui vadovavo kun.P.Urdze iš Oldenburgo. Jo tema - Apreiškimo 21.

Po kasdieninio Biblijos darbo buvo skaitomos paskaitos šiomis temomis: Pasaulio liuteronų sąjunga tarp nusivylimo ir vilties - visuotinio suvažiavimo rezultatai. Skaitė vyr.Bažnyčios tarėjas kun.G.Klapper iš Hannoverio. Evian Latvijos jaunimo delegato akimis žiūrė. Skaitė teolog. kand.Rožitis iš Esslingeno. Užmirštos ir užmaršios Bažnyčios Pasaulio liuteronų sąjungoje. Skaitė direkt.P.von

Aderkas iš Bremeno. Nuo Porto Alegre iki Evian - brazilų reakcijos. Skaitė Bažnyčios tarėjas dr. Eberhard iš Stuttgarto. Penktojo visuotinio pasaulio liuter. sąjungos suvažiavimo teologiniai aspektai. Skaitė kun. dr. Schöne iš Vak. Berlyno.

Mūsų senj. kun. A. Keleris padarė išsamų pranešimą apie Lietuvių evang. liuteronų Bažnyčios veiklą Vakarų Vokietijoje. Vicesenj. kun. J. Urdzė davė platų pranešimą apie savo su žmona privačią kelionę į Rygą ir Vilnių. Šiuo laiku Lietuvoje yra 7 evang. liuter. kunigai, kurie aptarnauja 27 vietoves. Be jų dar yra 3 teologai kandidatai: Francas Kalvanas, Čepas ir Roga. Šie 3 kandidatai vieną kartą per mėnesį važiuoja studijų į Rygą. Norėdami suprasti paskaitas, jie turėjo išmokti latvių kalbą. Lietuvoj tokių seminarų nėra. Visas išlaidas turi patys padengti. Materialinė padėtis sunki, bet jie nesiskundžia. Didžiausia evang. liuter. parapija ne tik Lietuvoje, bet ir visam Pabaltijy yra Tauragės parapija. Šiais metais kun. Jonas Kalvanas konfirmavo 62 jaunuolius-es. Š. m. rugpiūčio 29 Tauragėje įvyko Evang. liut. sinodas. Tame sinode kun. J. Kalvanas buvo išrinktas Konsistorijos pirmininku.

Be to, kun. J. Urdzė pranešė apie jo organizuotus suvažiavimus Anna-bergo pilyje ir apie lietuviškas parapijas Nordrhein-Westfalijoje, kurias jis aptarnauja.

Garbės senj. kun. Ad. Gelžinius pranešė apie savo kelionę į Čikagą. Jis ten išbuvo pusantro mėnesio, pavaduodamas Tėviškės parapijos senj. kun. Anšą Trakį, kuris buvo vienintelis lietuvis delegatas su pilnu balsu penktajame visuot. Pasaulio liut. sąjungos suvažiavime Eviane.

Uždaram rately, t. y. grynai lietuvių tarpe, mokyt. Fr. Skėrys perdavė Vasario 16 gimnazijos direktoriaus V. Natkevičiaus ir Evang. jaunimo ratelio vardu sveikinimus. Padarė trumpą pranešimą apie dabartinę gimnazijos būklę, mokinių skaičių ir bendrą būvimo statybą. Jis prašė visus lietuvių evangelikų liuteronų kunigus, Bažnyčios darbuotojus ir parapijų pirmininkus kalbinti tėvus, turinčius mokyklinio amžiaus vaikų, leisti juos į Vasario 16 gimnaziją, nes tik joje gali jaunimas išmokti lietuvių kalbą ir tapti susipratusiais lietuvišiais. Mokinių verbavimo vajú reikia praveisti ir užjūryje, nes gimnazijoje šiuo metu mokosi tik 4 mokiniai iš užjūrio (du iš Anglijos). Sąlygos mokiniams čia geros ir ateityje bus dar gerinamos. Baigę gimnaziją, mokiniai gali studijuoti visuose universitetuose, nes brandos atestatą jie gauna iš Vokietijos švietimo ministerijos. Turį Mittlere Reife, t. y. baigę 6 klases jaunuoliai, gali įsigyti geras specialybes bei profesijas. Visi kunigai ir Bažnyčios darbuotojai pažadėjo padėti gimnazijai verbuoti mokinius.

----- xXx -----

L i e t u v o s v o k i e č i a i

antrojo pasaulinio karo metu žuvusiems savo tautiečiams paminėti Tėviškės pirkioje, esančioje Neheim-Hüsten, įrengė paminklinį kampelį, kurį puošia iš medžio drožtas reljefas su įrašu: "Prisiminti visiems Lietuvos vokiečiams, kurie 1939-1945 karo lauke, bėgdami ar nelaisvėje neteko gyvybės". Kampely yra knyga, kurioje įrašyti žuvusiųjų vardai, gimimo diena ir vieta, o taip pat žuvimo diena ir vieta. Prie įrašų pridedamos nuotraukos, krikšto, jungtųjų, mirimo ir kitokie dokumentai. Iki šiol įrašyta 52 pavardės.

Paminklinis kampelis bus iškilmingai atidengtas š. m. lapkričio mėn., greičiausia mirusiųjų dieną. Jis įrengtas žuvusiųjų asmenų artimųjų aukomis.

--- oOo ---

Lietuviškų muzikos ir dainų plokštelių, pagamintų JAV-bėse ir Lietuvoje, galima gauti pas Antaną PLENĮ - 7 Stuttgart - Bad Cannstatt, Kattowitzer Str. 9, tel. 0711-566946.

O c c u p a t i o b e l l i c a

Tokia yra Federalinės Vokietijos pažiūra į Pabaltijo tautų politinę padėtį.

Pabaltijo vokiečių laikraštis "Baltische Briefe" Nr.9 rašo, jog ryšium su sutarties tarp Bonnos ir Maskvos pasirašymu, pabaltiečių sluoksniuose, ypač USA, kilo susirūpinimas dėl Federalinės Vokiečių vyriausybės šiuolaikinio ir ateities nusistatymo Pabaltijo valstybių atžvilgiu. Laikraštis patyręs, kad Pabaltiečių taryba, susidedanti iš estų, latvių ir lietuvių atstovų, šiuo klausimu kreipėsi raštu į Vokietijos kanclerį Brandtą. Atsakymas buvęs toks:

"Labai ačiū už Jūsų š.m. liepos 2o raštą, adresuotą kancleriui Brandtui. Raštas buvo perduotas atsakyti Užsienio reikalų ministerijai. Aš galiu Jums pranešti, jog Federalinė vyriausybė savo žinomos laikysenos Pabaltijo valstybių atžvilgiu nėra pakeitusi".

"Žinomą laikyseną" "Baltische Briefe" taip aiškina:

"Šiuo metu paskutinis tikslus Federalinės vyriausybės pasisakymas Pabaltijo valstybių klausimu randamas Vidaus reikalų ministerio 1968 birželio 14 rašte. Jame sakoma, kad Federalinė vyriausybė tvirtai laikosi savo nusistatymo, kuri jį 1951 rugpiūčio 3 pranešė IRO (Tarpautinei pabėgėlių organizacijai), būtent - Federalinės vyriausybės nuomone Latvijos, Estijos ir Lietuvos atvejas laikytinas 'occupatio bellica' (karine okupacija). Sovietų Sąjungos įvykdyta Pabaltijo valstybių aneksija iki šiol nėra pripažinta ir Federalinė vyriausybė jos taip pat nepripažįsta".

----- xXx -----

M I R U S I E J I

J u o z a s M a t u l a i t i s

Rugsėjo 16 Mainzo universiteto klinikoje mirė VLB Mainzo apylinkės pirmininkas, diplom.ekonomistas, kapit.J.Matulaitis. Palaidotas rugsėjo 21 Waldfriedhof (Mainz-Mombach) kapinėse, Block 10 Feld 10 Reihe 3 Nr.8. Kapo vieta išpirkta 40 metų.

Buvo gimęs 1908 vasario 2 Stolaukio kaime, Pajavonio valsč.,Vilkaviškio apskr. Tarnavo karininku 4 artilerijos pulke Vilkavišky ir Tauragėje. Klaipėdoje buvo baterijos vadas. Paskutinė tarnyba nepr. Lietuvoje - karo mokyklos instruktorius A.Panemunėje.

Į Vokietiją atvyko 1944. 1950 baigė ekonominių mokslų studijas Tübingene. Tarnavo amerikiečių darbo kuopų lietuvių daliniuose Darmstadte, Schwetzingene, Bad Kreuznache. Uhlerborne buvo 4204 sargybų kuopos vadu iki jos išformavimo 1964. Vėliau dirbo karininku kitų tautybių LS kuopose. Paskiausia. buvo karininkas 4011 LS sargybos kuopoje Grafenwöhre.

Šeimoje buvo 4 seserys ir du broliai. Seserys gyvena Lietuvoje. Laidojimo apeigas atliko kun.Br.Liubinas. Pamoksle prie kapo duobės jis nušvietė kai kuriuos velionio būdo bruožus bei gyvenimo epizodus. Pabrėžė jo religinį uolumą ne tik prieš mirtį, bet ir dirbant kuopose ar lankant svetimas šalis. Kelionėse nepraleido progos susipažinti su lankomų kraštų religiniais paminklais. Mirė aprūpintas Paskutinio patepimo sakramentu.

Lietuvių savanorių-kūrėjų sąjungos Vokietijos skyriaus pirmininkas pulk.V.Sutkus prisiminė karo mokyklos laikus, kur J.Matulaitis ruošėsi karininko profesijai. Vėliau, būdamas pavyzdingas karininkas ir tarnaudamas 4 artilerijos pulke, auklėjo Lietuvos vyrus gerais kariais ir patriotais. Po karo Vokietijoje įsigijęs diplomuoto ekonomisto vardą, nesiskyrė su kario tarnyba. Sargybų kuopą, kuriai jis vadovavo Uhlerborne, buvo iškėlęs į pavyzdingiausių kuopų tarpą. Velionis visą gyvenimą pavyzdingai atliko savo pareigas kaip lietuvis, karininkas ir žmogus.

Vokietijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas ir Schwetzingeno lietuvių kuopos vadas J.K.Valiūnas prisiminė pirmąjį savo su-

sitikimą su velioniu Karo mokykloj 1939. Kariūnams jis darė tokį stiprų išpūdį, kad visi laikė jį karininko idealu ir sau pavyzdžiu. Vėliau teko susitikti ir bendrauti darbo kuopose ir Lietuvių bendruomenėje. Čia jis buvo renkamas į Kontrolės komisiją, Tautos fondo ir Lietuvių fondo atstovybes Vokietijoje. Ilgus metus vadovavo VLB Mainzo apylinkei. Kai jis iš Mainzo išvyko, apylinkė pakriko. Nors ir toli gyvendamas, velionis ją atgaivino ir vėl jai vadovavo. Sargybų kuopa, kurioje jis tarnavo, neteko gero karininko, o Vokietijos lietuvių bendruomenė - uolaus darbuotojo.

Buvusių tarnybos draugų vardu vokiečių kalba atsisveikino vienas bendradarbis. Jis pabrėžė velionio prisirišimą prie Mainzo. Nors ir toli dirbdamas, nuolat lankė čia paliktus tautiečius ir draugus. Šulaukęs pensijos amžiaus, žadėjo apsigyventi Mainze. Dabar jis čia susirado amžino poilsio vietą.

Į laidotuves susirinko apie 100 asmenų, daugiausia lietuvių. Ant kapo sudėta per 10 gyvų gėlių vainikų, tarp jų Vokietijos lietuvių bendruomenės ir jos Valdybos, VLB Mainzo apylinkės narių, LSCo. 8593, 8591, 6950, 4011, 2040 kuopų, FH ATC Grafenwöhr ir kit. ir daugybė puokščių gėlių.

Prie kapo sugiedota Marija, Marija ir sukalbėtos maldos.

K u n . V i k t o r a s K a l e c k i s

mirė rugsėjo vidury Dieburge, tėvo A. Bernatonio bute, kur jis paskutiniu laiku gyveno. Rugsėjo 18 buvo rastas negyvas televizijos kambary, sėdintis prieš įjungtą televizorių. Lavono skrodimu nustatyta, kad mirė širdies smūgio ištiktas. Palaidotas rugsėjo 23 Dieburgo kapinėse. Laidojimo apeigas atliko Vokietijos lietuvių katal. sielovočos direktorius prel.dr. J. Aviža. Laidotuvsė dalyvavo 11 lietuvių kunigų - tėv.dr. K. Gulbinas, tėv.dr. K. Žalalis, V. Damijonaitis, J. Dėdinas, P. Girčius, D. Kenstavičius, Br. Liubinas, V. Šarka, St. Šileika ir H. Šulcas.

Kapinėse pamokslą pasakė prel. J. Aviža. Jis kalbėjo vokiškai. Poetiškais žodžiais nušvietė kunigo mirtį, palygindamas ją vienu atveju su lužtančiu girios medžiu, kitu - su pasalūniškai išibrovusiu plėšiku, pagrobusiu brangiausią turtą.

Vokietijos lietuvių bendruomenės vardu atsisveikino jos Valdybos vicepirmininkas kun. Br. Liubinas. Jis pastebėjo, kad velionis daug kartų pasitarnavo Bendruomenei; paskutinį kartą šią vasarą, vadovaudamas lietuvių vaikų vasaros stovyklai Romuvoje. Tas pats kalbėtojas atsisveikinimo žodį tarė ir lietuvių darbo kuopų Kaiserslauterne, Schwetzingene ir Darmstadte vardu, kurių vyrus velionis dažnai aplankydamas ir buvo jų mėgiamas.

Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius tarė sudiev gimnazijos mokytojų vardu. Jis nurodė, kad kun. Kaleckis buvo tos gimnazijos mokytojas ir vėliau inspektorius pirmasiais jos gyvenimo metais Diepholze ir Hüttenfelde. Gimnazija visą gyvenimą pasiliko jam prie širdies.

Lietuvių evang. liuteronų vyr. tarybos senj. kun. A. Kelerio ir Vasario 16 gimnazijos evang. mokinių jaunimo būrelio vardu atsisveikino mokyt. Fr. Skėrys.

Kun. V. Šarka kalbėjo mokslo draugų vardu. Pabrėžė, kad velionis, nors ir turėjo kai kurių žmogiškų silpnybių, buvo doras žmogus. Savo pareigas gerai atliko kaip kunigas, pedagogas, mylėjo ateitininkus ir skautus. Gal Dievas jį labiau už kitus mylėjo, kad pirmą pas save pasikviestė. Kun. Viktoras, mirdamas paliko spragą, kurią jis prašo užpildyti mokslus einantį jaunimą.

Kapucinų vienuolyno viršininkas vokietis padėkojo lietuviams kunigams ir civiliams, taip gausiai (susirinko apie 100 žmonių) atskubėjusiems į savo tautiečio laidotuves. Priminė, kad šiuo metu, kai mirtingieji velionio palaikai atiduodami žemei, jo parašytoji ope- retė pirmą kartą statoma JAV-bėse.

Ant kapo padėti 7. vainikai - Vasario 16 gimnazijos mokytojų, Ham-
burgo lietuvių, Darmstadto, Kaiserslauterno ir Schwetzingeno liet.
darbo kuopų ir kit., ir keliolika puokščių gėlių.

Po laidojimo apeigų ant kapinių, kapucinių vienuolyno koplyčioje 8
lietuviai kunigai aukojo gedulingas mišias už konfratro vėlę.
Po pamaldų laidotuvių dalyviai buvo pakviesti užkandžių.

Diplom. teisininkas A n t a n a s J a s i n s k a s
mirė rugsėjo iš 27 į 28 naktį Schwetzingene. Pirmadienį rytą ras-
tas negyvas savo kambary - sustojo plakusi širdis.
Buvo gimęs 1906 sausio 14 Voniškių kaime, Plokščių valsč., Šakių
apskr. Jurbarke baigė pradžios mokyklą ir "Saulės" gimnazijos 4
klases. Brandos atestatą išgijo egzaminų komisijoje prie Švietimo
ministerijos. Baigė karo mokyklą. Tarnavo policijoje, teismo ants-
toliu Grinkišky ir Rietave, studijavo teisę.

Per pirmąją sovietų okupaciją 1940 gruodžio 31 buvo iš tarnybos
atleistas. Milicija ieškojo suimti, bet velioniui su gausia šeima
(žmona ir 4 vaikai) pasisekė išsislapstyti iki sovietų-vokiečių
karo pradžios. Vokiečių okupacijos metu buvo Zarasų notaras. 1942
išgijo teisių fakulteto diplomą ir diplomuoto teisininko vardą.
Į Vokietiją atvyko 1944. Karui pasibaigus, advokatavo Detmolde
prie anglų kariuomenės teismo. Iki pat mirties buvo Lietuvių tei-
sininkų užsieny draugijos nariu.

Parašė ir išleido gausiai iliustruotą dokumentacijos knygutę "Rau-
donoji Žvaigždė" apie bolševikų terorą 1940-1941 Lietuvoje. Buvo
vaikų laikraščio "Saulutė" redakcijos narys.

Nuo 1956 pradžios tarnavo lietuvių inžinerijos darbo kuopoje Schwe-
tzingene. Ruošėsi po poros mėnesių išeiti į pensiją.

Priklausė Vokietijos lietuvių bendruomenei, buvo jos Garbės teismo
narys.

Palaidotas spalio 1 Schwetzingeno kapinėse. Laidojimo apeigas at-
liko lietuvių inžinerijos kuopos kapelionas kun.Br.Liubinas. Kuo-
pos salėje, kurioje yra įrengtas altorius, buvo atlaikytos gedu-
lingos mišios, į kurias susirinko gausus būrys kuopos vyrų. Per
pamaldas jie giedojo lietuvių religines giesmes.

Prie kapo duobės kun.Br.Liubinas pasakė pamokslą. Jis atkreipė dė-
mesį į tą liūdną faktą, kad 10-ties dienų būvyje laidojamas tre-
čias lietuvis. Visi trys buvo išėję aukštūsius mokslus, visi trys
tremtiniai. Ypač Jasinskas buvo tremtinys. Savo padėtimi jis kar-
tais nusiskųsdavo. Karas iš pagrindų sugriovė jo gyvenimą, kurio
niekad nebeįstengė atstatyti.

Kapelionas baigė savo pamokslą vokiškai, ypač pabrėždamas velionio
tremtininkiškumą.

8591 Schwetzingeno lietuvių inžinerijos kuopos vadas ir Vokietijos
lietuvių bendruomenės pirmininkas maj.J.K.Valiūnas savo žodyje nu-
rodė, jog kuopa priėmė velionį 1956 kaip dorą tautietį. Per 14 me-
tų jis vadovybės viltis pateisino.

Antanas Jasinskas nebuvo užsidaręs savo asmeniniame kiaute, bet
aktyviai reikėsi visuomeninėje veikloje - buvo veiklus bendruome-
nininkas ir šachmatininkas. Jo gedi lietuvių kuopa, Bendruomenė ir
Schwetzingeno vokiečių šachmatų klubas.

VLB Garbės teismo pirmininkas diplom.teis.J.Lukošius iškėlė ypač
vieną velionio dorybę - teisingumą, kuris buvo pagrindinė jo būdo
savybė. Dėl jos Jasinskas buvo renkamas į Vokietijos lietuvių bend-
ruomenės garbės teismą. Mirė būdamas jo nariu.

Sprendamas bylas Garbės teisme, velionis labai kruopščiai jas nag-
rinėjo. Jam buvo svetimas bet kuris šališkumas, ar partiškumas.

Sprendimus darė vadovaudamasis tik savo sąžine.

Atsisveikindamas su savo studijų kolega ir darbo draugu, J.Lukošius
išreiškė viltį, kad Aukščiausias Teisėjas jam bus ne tik teisingas,
bet ir gailėstingas.

Atsisveikinimo žodį vokiečių kalba tarė Schwetzingeno šachmatų klubo vicepirmininkas dr.rer.pol.Bährle. Jis užtikrino, kad Jasinskas šachmatų klube buvo vertinamas kaip geras žaidėjas ir mielas žmogus.

Į laidotuves susirinko per 100 žmonių, daugiausia lietuvių, bet netrūko ir svetimtaučių, kurių tarpe matėsi Bundesgerichtshof'o teisėjas dr.Robert Herr, atvykęs iš Karlsruhes, 549 inžinerijos bataliono vadas pulk.leit.Nowicki, 8592 vokiečių inžinerijos kuopos vadas maj.Hejne ir kiti. Darmstadto 2040 LS lietuvių kuopai atstovavo Alf.Mažeika.

Vainikus ant kapo padėjo Vokietijos lietuvių bendruomenės valdyba, 8591 (Schwetzingeno lietuvių), 8592 (Schwetzingeno vokiečių), 8593 (Kaiserslauterno lietuvių) ir 2040 (Darmstadto lietuvių) inžinerijos bei sargybų kuopos, Schwetzingeno šachmatų klubas ir kit.

Po laidojimo apeigų ant kapinių laidotuvių dalyviai buvo pakviesti į kuopos kantiną stiklo alaus.

W i l h e l m a s E h z h o l z a s

mirė rugpiūčio 18 Fürstenfeldbrucko ligoninėje. Buvo gimęs 1899 rugpiūčio 10 Plungėje. Buvo mūlūninkas. Paliko našlę Liudviką Birškytę-Ehzholziene.

Palaidotas rugpiūčio 22 Gernlinden kapinėse, netoli Müncheno, kur paskutiniu metu gyveno.

Nors nebuvo stiprios sveikatos, bet uoliai dalyvavo bendruomeniniame gyvenime.

A n t a n a s J a s i k o n i s

mirė liepos 25 Würzburge. Palaidotas liepos 29 Waldfriedhof kapinėse. Buvo sulaukęs 61 metų amžiaus.

Lietuvoje buvo spaustuvininkas. 1941 su šeima repatriavo į Vokietiją. Tarnavo vokiečių kariuomenėje, kariavo Rytų fronte. Patekęs į rusų nelaisvę, buvo pasiųstas į Sibirą, kur iškentėjo keliolika metų, o vėliau grąžintas į Lietuvą. Į Vokietiją antrą kartą atvyko prieš 12 metų. Dirbo spaustuvėje. Mėgo lietuvišką spaudą, skaitė keletą laikraščių.

Žmona ir trys sūnūs išemigravo į JAV-bes.

P o v i l a s Z a k s a s

mirė rugsėjo 12 Wehnen psichiatrinėje ligoninėje. Buvo gimęs 1923 gruodžio 27. Palaidotas Oveno kapinėse.

--- x ---

P e r R a u d o n a j i K r y ž i ū i e š k o m i :

BEKING'ienė Stasė, gim.Kazlauskaitė, gim.1925.XI.7 Kaune.

BERTAŠIUS-PEKNERIUS Jonas, sūnus Jono, gim. 1915 Budrių kaime.

BRAZAUSKAS Leonardas, sūnus Mikolo, gim. 1916 Šiauliuose.

DEREŠKEVIČIUS Vitas, sūnus Juozo, gim.1923 Šeštokų kaime; Krėsnos v.

DRULJA Bernardas, sūnus Antano ir Ievos, gim.1925.II.20 Bladišky

JASAITYENĖ-GUDAITYTĖ Elena, duktė Vinco, gim.1919 Stalaukelo kaime.

KAMINSKAS Viktoras, sūnus Jono, gim.1926 balandžio m.Ostrovkos dv.

KOVALEVSKIS Vladislavas, gim.1912 lapkričio.1 Tauragėj. Ieško brolis

LUKOŠEVIČIUS Juozas, sūnus Petro, gim.1923 Šilainių kaime, Suvalkų v.

MICKIELAS Boleslavas, sūnus Aleksandro, gim. 1921 Ukmergėj. Manoma,

kad šiuo metu gyvena Los Angeles, JAV-bėse.

MAKSIMOVIČIUS Jonas, sūnus Konstantino, gim.1924.X.18. Ieško tėvas.

MIKOLEIT Ewald, gim.1911.XII.16 Patamulšyje. Ieško žmona Lydija.

MINGINAS Jonas, sūnus Bronislavo, gim.1909-1911 Ozmenske, Šiaulių v.

NEU Friedrich, gim.1925.XII.9 ar IX.12 Meldekirše. Ieško sesuo Irma.

NOREIKIENĖ-HOFNER Ilza, gim. Berlyne. 1944 gyveno Kaune.

NOVOGRODSKIS Kostas, sūnus Juliaus, gim.1912 Nemakščiuose.Ieško sūnu.

PETRAUŠKIS Antanas, sūnus Igno, gim.1927. Ieško brolis Juozas.

- 16 -

RADOWICZ Stanislav, gim.1914.VII.24 Lietuvoje.
 RYBACENKO Leonardas, sūnus Antano, gim.1926 Kėdainiuose.
 ROMANOWSKIS Jonas, gim.1922.III.14 Ingavangio kaime, Prienų valsč.
 ŠATEIKIS Petras, sūnus Adomo ir Onos, gim.1917-1918 Vigontiškių k.
 ŠEINIS Ferdinandas, sūnus Jono, gim.1892 Kaune.
 ŠEINIS Efrosinia, duktė Jono, gim.1905-1907 Gorodoke mieste Gudijoje.
 ŠEINIS Evaldas, sūnus Ferdinando, gim.1924 Maskvoje
 ŠEINIS Liudmila, duktė Ferdinando, gim.1929 Gorodoko mieste "
 SKRUIBIS Alfonsas, gim.1923.II.23 Šarnelių kaime, Plungės valsč.
 SOLOVJEVAS Aleksandras, sūnus Potapo, gimęs 1927.VI.18 Kaune.
 SOLOVJEVAS Jonas, sūnus Potapo, gim.1925.I.27 Kaune. Ieško motina.
 STEPONAVIČIŪTĖ Irena, gim.1924.I.1.
 VAITKIENĖ Elena, duktė Stasio ir Elenos, gim.1911 Simne.
 VAITKŪTĖ Audronė, gim.1923 Merkinėj. Ieško sesuo Aldona.
 VAITKUS Stasys, sūnus Jono, gim.1900 JAV-bėse. Ieško sesuo Aldona.
 VESELKA Petras, " Prano, gim.1920 Mučiūnuose, Ukmergės apskr.
 VIRŠULAITIS Bronius, gim.1925.II.2 Salantuose. Ieško motina.
 ZIENIUS Klemensas, sūnus Simo, gim.1923 rugsėjo mėn.Kertupio kaime,
 Rumšiškių valsč., Kauno apskr. Ieško sesuo.

K i t i i e š k o j i m a i

OLEKA Juozas, sūnus Antano, kilęs iš Girnių kaimo, Laukšių valsč.
 Šakių apskr. Buvęs Bublelių valsč. (Šakių apskr.)
 savivaldybės sekretorius.

Dr.SEIKA, buv.Vasario 16 gimnazijos mokytojas, gyv.Vak.Vokietijoje
 prašomas parašyti Mr.A.Gulbinskas, 6750 So.Maplewood
 Chicago Ill. 60629, USA.

--- x ---

I N F O R M A C J O M S l e i s t i a u k o j o :

Antanas Turla iš Ketscho 20,--DM
 ir VLB Bad Zwischenahno apylinkės pirmininkas P.Kazirskis 10,-- "
 Ačiū.

--- x ---

K R I V Ū L Ė

Vakarų Europos lietuvių sielovada Bad Wörishofene pradėjo leisti
 iliustruotą žurnaliuką KRIVŪLĖ. Rugsėjo mėn. pasirodė Nr.1.
 Redakcijos žodžiu jis taip prisistato skaitytojams:
 "KRIVŪLĖ nepretenduoja į jokių žurnalų; taip pat neturi užmačių
 konkuruoti ar pakenkti jau egzistuojantiems lietuvių žurnalams ir
 laikraščiams. Ji ribosis tik Vakarų Europos Sielovados reikalais
 ir Lietuvių Katalikų Bendrijos aktualijomis".
 KRIVŪLĖS redaktorai yra kun.dr.P.Celiešius Bad Wörishofene ir
 kun.Br.Liubinas Kaiserslautérne.

K a l ė d i n i a i a t v i r u k a i

Kazys Šimanauskas (7140 Ludwigsburg, Elbe Str.35) išleido lietuviškus
 atvirukus kalėdiniais ir Naujųjų Metų sveikinimams. Vieno dvi-
 gubo atviruko kaina 0,50 DM. Galima užsisakyti pas leidėją.

VLB Valdyboje Romuvoje galima išigyti:

Auksinį lietuvių ženkliuką už 24,--DM
 V.Gailiaus vokiškai-lietuvišką žodyną (naujai išristą) už 15,-- "
 Prof.dr.Pr.Skardžiaus ir kit. Lietuvių kalbos vadovą " 10,-- "
 Hellmann'o Trumpą Lietuvos istoriją vokiečių kalba " 8,-- "
 ELTA-PRESSEDIENST lietuvių grafikų darbų aplanką " 5,-- "

--- x ---

Vokietijos LB Valdybos einamoji sąskaita - Deutsche Bank, Weinheim
 Konto Nr. 01/17978